

*Pozsony megye törvényhatósági bizottságának felirata a nemzetiségi törvény módosítása tárgyában*¹

Mélyen tisztelt Képviselőház! Tovább el nem némitható hazafias aggodalommal tapasztaljuk, hogy a nemzetiségi izgatók gonosz munkája a magyar hazához eddigelé híven ragaszkodott, szegény tót ajkú népünk körében folyton nagyobb mértékben érezteti romboló hatását. Ez a jelenség készítette a törvényhatóságunkba kebeleztet Nagyszombat szabad királyi városnak, az első magyar tudományos egyetem egykori székhelyének már a magyar nyelvhatáron kívül lakó lelkes polgárságát is arra, hogy a folyó évi április hó 27. napján megtartott igen népes értekezletén tántoríthatatlan hazafias érzületének, az egységes magyar államhoz rendíthetetlen, hűséges és a nemzeti kultúráért való igaz lelkesedésének kifejezést adva „általában a tót nemzetiségi pártnak, különösen pedig a kerület országyűlési képviselőjének a magyar állam létérdeke ellen irányuló elveit és kárhozatos működését egyhangúlag elítélje és rosszálja.”

A tót nemzetiségi sajtónak, egyebek között főleg a Budapesten nemrég megindított „Hlas L'udu” című lapnak faj-,osztály- és felekezeti gyűlölséget szító, vakmerő elbizakodottsággal hirdetett hazaellenes törekvései, kivált tekintettel arra, hogy a nemzetiségi izgatóknak eme megbotránkoztató, az ezeréves történetünk által szentesített jogállapot fölforgatását célzó s a magyar nemzet ellen áskálódó, galád működésükben az 1868. évi XLIV. törvénycikkre, mint az ő álláspontjuknak kedvezőre hivatkoznak: azt a szilárd meggyőződést érlelte meg bennünk, hogy e „nemzetiségi” törvény a magyar politika jól fölfogott követelményeinek megfelelőleg okvetlenül és mihamarabb módosítandó, annyival is inkább, mert hiszen a képviselőházban nemrégiben a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr is elismerte, hogy az idézett törvény nem betűje, hanem csakis szelleme értelmében lenne végrehajtható, amiből világosan kitűnik, hogy betűje nem felel meg ama szellemnek, mely megalkotásánál a törvényhozást vezette. Az 1868. évi XLIV. törvénycikk különben is keletkezésének ideje óta újabb szentesített törvények rendelkezése által lényeges változást szenvedett, így pl. a bíróságok államosítása folytán a kormány által kinevezett bíróság hivatalos nyelve a magyar; az 1879. XVIII. törvénycikk a magyar nyelvet az összes, bárminemű népiskolákban kötelezővé tette stb.

Az előbb említett tót nemzetiségi lap egyik számában féktelen gyűlöletétől elvakítva nem átalotta azt írni egyes papokról, akik a szent evangéliumot magyarul is hirdetik és az ifjúságba a magyar érzelmeket iparkodnak beoltani, hogy a népet nemcsak anyanyelvétől, hanem vallásától is meg akarják fosztani.

De a magyarság ellen való gyűlölködésnek más hasonló eseteit is kellett észlelnünk.

Tapasztalásból tudjuk azonban, hogy az ilyen lassú méregként veszedelmesen ható izgatás az igazságszolgáltatás rendes menete útján egyáltalán nem akadályozható meg; ám amikor az állam létét már-már komolyan veszélyeztető kísérletek jelentkeznek, elodázhatatlan kötelessége ennek az államnak, hogy amaz izgatásoknak törvényhozási intézkedés útján, illetve törvényben gyökerező minél erélyesebb preventív rendszabályokkal is idejekorán elejét vegye.

Mindezeknél fogva a sajnosan tapasztalt pánszláv törekvések ellen részünkről ünnepélyes óvást emelve, s azokkal szemben törvényes kötelességünkhöz képest a leghatározottabban állást foglalva, igen-igen kérjük a mélyen tisztelt képviselőházat:

hogy az 1868. évi XLIV. törvénycikknek a magyar nemzeti politika jól fölfogott követelményeihez képest való módosítását mielőbb munkába venni méltóztassék.

¹ Közli: *Főv. Közl.* 1902. máj. 12; 88. sz. — A feliratban említett „Hlas L'udu” fővárosi szlovák hetilap a néppárthoz közel álló orgánus volt.

Pozsony vármegye törvényhatósági bizottságának 1902. évi május hó 12. napján tartott rendes közgyűléséből.

A vármegye közönsége nevében:

Klempa Bertalan s. k.

kir. tanácsos, alispán

E

1902 szept. 2

*A magyar munkássajtó vezércikke a nemzetiségi törvény megváltoztatását célzó mozgalmakról:
„A nemzetiségi törvény módosítása”¹*

Egységes ország, egységes nemzet vagyunk. Jogállam is vagyunk, hol a polgárokat egyenlő jog illeti meg, egyenlő kötelezettség terheli.

Ezt mondja a kormány, ezt hangoztatja a parlament, ezt hirdeti a parlamenti pártok szolgálatában álló sajtó egyaránt.

Mi ennek ellenében azt valljuk, hogy mindez nem igaz. Az ország földrajzi fogalmában egységes, de a lakosság nem az. Fajokra, nemzetiségekre, osztályokra, joggal bírókra, jogtalanokra, kizsákmányolókra, kizsákmányoltakra van tagolva s ezeket különböző vágyak s érdekek élesen választják el egymástól. Ezek a különböző vágyak, érdekek — jogosak és jogosulatlanok — minden kapcsolatot meglazítanak, olyan széles medret vájnak, melyet semmi beszéd-áradat sem képes elrejteni.

Nem tartja össze ezt a nemzetet — tovább megyünk —, ezt az országot se[m] egyéb, mint az önző hatalmi érdekek brutális megnyilvánulása, kíméletet nem ismerő erőszakossága.

Bebizonyultnak látni, hogy nekünk s nem az egységességet hirdetőeknek van igazuk, elég ha egy pillantást vetünk az ország törvénytárába.

Látunk ott: kiváltságos jogokról, polgári előjogokról, a munkaadók és munkások jogviszonyáról, a vallások hierarchiájáról, önkormányzatáról, a nemzetiségekről és még sok minden másról szóló külön törvényt, amelyek mindegyike — hasonló természetű dolgokról, a sokat emlegetett jogegyenlőség dicsőségére — különbözőképpen intézkedik.

Mindenben különböznek ezek egymástól, csak egyben egyeznek valamennyien: minél erősebb, hatalmasabb valami vagy valaki, annál több a joga s annál kevesebb a kötelezettsége; minél gyengébb, elnyomottabb, annál több a kötelezettsége s kevesebb a joga.

De még az így összeállított, önmaguk által alkotott törvényeket se[m] tisztelik a hatalmi tényezők. Mihelyst alkalmatlanná válik, kíméletlenül eltiporják, megrugdossák éppen azok, akiknek gondjaira, őrizetére vannak ezek bízva.

Állításunk igazolására ezrével hoztunk fel lapunkban bizonyítékot.

Ha a törvénytíprás nem elég hatásos; ha ennek dacára is érvényesül a jogos törekvés, nem riad vissza a nyakukra feltolakodott gondviselés egyébtől se: módosítja a törvényt.

A törvények módosítására szükség van. Mi hirdetjük, követeljük ezt a lehangosabban, — de azért mindig borsózik a hátunk, ha az uraink reformjaira gondolunk.

Annak megvilágítására, hogy mit értenek a jó urak módosítás alatt, ideiktatjuk Pozsony vármegye törvényhatóságának a nemzetiségi törvény módosítása iránt a képviselőházban „alkotmányos” tárgyalás végett benyújtott kérvényének rövid foglatát:

¹ Közli: *Népszava*, 1902. szept. 2, 98. sz.